Bijlage 2 Resultaten (overige) acties

Toekomstbestendig fundament voor natuurbescherming realiseren

Effectieve wetgeving

- Door toepassing van isolatiemaatregelen in de woningbouw, worden de verblijfs- en voortplantingsplaatsen van beschermde diersoorten (met name vleermuizen en vogels) vaak ontoegankelijk. In het project Stroomversnelling wordt geëxperimenteerd met compensatiemaatregelen die de dit effect van isolatie verminderen of zelfs teniet doen. Voor dit project zijn flora- en faunawet-ontheffingen verleend om het experiment mogelijk te maken. Doel is te onderzoeken of een gestandaardiseerde vorm van compensatie haalbaar is, zonder dat veel tijd en geld verloren wordt aan onderzoek; er wordt daarbij dermate veel compensatie gestandaardiseerd ingebouwd, dat het altijd genoeg zal zijn.

Stimuleren van bouwen met natuur

- De Rijksadviseur voor Landschap en Water heeft in 2015 het advies 'Natuurinclusief bouwen: uitdagen tot innovatie' uitgebracht. Op basis van twee casussen (versterking van de Waddendijk en de voorgenomen aanleg van de Noordoostcorridor tussen Eindhoven en Helmond) concludeert de Rijksadviseur onder andere dat natuurinclusief bouwen veel innovatiekracht vraagt van betrokken opdrachtgevers en bouwers. Een van de aanbevelingen is om binnen de rijksoverheid te werken aan natuurinclusief opdrachtgeverschap voor infrastructurele projecten. Dit zal worden opgepakt in de Green Deal Infranatuur.
- In september 2015 is het Inspiratieboek "15x water en ruimte" aan de Deltacommissaris aangeboden. Dit document, gemaakt binnen het programma vernieuwing van het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport) laat praktische voorbeelden zien van hoe natuur kan profiteren van water- en ruimteprojecten en omgekeerd.

Versterken van open kennisnetwerken

- In het kader van de opbouw en verspreiding van kennis over agrarisch natuur- en landschapsbeheer is onder het kennisnetwerk Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit (OBN) een nieuw Deskundigenteam Cultuurlandschap in het leven geroepen en hebben de kennisvragende en kennisontwikkelende partijen zich verenigd in een kennisnetwerk.
- De regeling Groen en Doen is per 1 oktober 2015 geopend. Binnen een week was het aantal aanvragen al groter dan het aantal beschikbare vouchers waarmee initiatiefnemers hun kennis over groene buurtinitiatieven kunnen vergroten en delen. De leden Leenders en Geurts hebben over onder andere deze inzet van vrijwilligers een motie ingediend waarover ik uw Kamer nader zal informeren (Tweede Kamer 34300 XIII, nr 115).
- Eind 2015 is de Atlas Natuurlijk Kapitaal gelanceerd, zoals in de Uitvoeringsagenda Natuurlijk Kapitaal (2010) aangekondigd. Dit is een initiatief van het ministerie van IenM en het product van samenwerking tussen het RIVM en de kennisinstituten Deltares, Alterra (WUR), en het LEI (WUR). De atlas biedt een schat aan informatie voor burgers, ondernemers en bestuurders over de staat van de voorraad natuur en natuurlijke grondstoffen en hulpbronnen in Nederland en de waarde daarvan voor de samenleving. Voor de verdere uitbouw van de atlas wordt een uitdrukkelijk beroep gedaan op inbreng door betrokken burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en overheden.

Stimuleren en ondersteunen van het bouwwerk voor betrokkenheid bij natuur

Groen ondernemerschap versterken

- Informatie speelt een sleutelrol bij groen ondernemerschap. Betere informatie over de effecten op, en afhankelijkheden van natuurlijk kapitaal stimuleert betere besluiten. Een uitgangspunt dat bij steeds meer bedrijven postvat en ertoe leidt dat zij de maatschappelijke kosten die zij met hun

producten en diensten veroorzaken meewegen in hun beslissingen (Tussenbalans Groene Groei, 2015). Bijvoorbeeld door deze informatie een plek te geven in de winst- en verliesrekening, zoals in Nederland bijvoorbeeld AkzoNobel doet, de winnaar van de Kristalprijs 2015, voor het meest transparante jaarverslag. De overheid stimuleert deze ontwikkeling onder andere door binnen de Green Deal Transparantie van Natuurlijk en Sociaal Kapitaal met bedrijven en maatschappelijke organisaties ervaringen te delen. Deze Green Deal wordt in 2016 afgerond met een publicatie met *best practices* en opties voor (gezamenlijke) acties in de toekomst. Verder organiseerden de ministeries van EZ, Buza en I&M in december een goedbezochte werkconferentie voor vertegenwoordigers van bedrijven, financiële instellingen, accountantskantoren, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en overheden. Resultaten van de vele initiatieven werden gedeeld en er werd samen nagedacht over stappen om Natuurlijk Kapitaal verder op te schalen.

- Cruciaal voor opschaling van deze goede praktijk is de beschikbaarheid van - bij voorkeur internationale - standaarden voor het meewegen van natuur in bedrijfsbeslissingen. Op dit punt is in 2015 een belangrijke stap gezet met de publicatie van de concept-versie van het Natural Capital Protocol, een gestandaardiseerd framework waarmee bedrijven hun impact op en afhankelijkheid van natuurlijk kapitaal kunnen meten, om zo hun besluitvorming natuur-inclusief te maken. Dit Protocol is een initiatief van de internationale privaat-publieke Natural Capital Coalition (NCC), een coalitie van ongeveer 170 bedrijven en ngo's wereldwijd. Partners zijn onder andere de Wereldbank, IUCN, World Business Council on Sustainable Development, True Price en grote accountantskantoren. Nederland is een van de donoren die de coalitie ondersteunt, met financiering via de International Finance Corporation (IFC) en door ondersteuning van de dialoog tussen de NCC en overheden. Tot en met februari 2016 loopt een consultatie en wordt het concept protocol getest door ruim 50 bedrijven, waaronder verschillende Nederlandse. De test- en consultatiefase wordt begeleid door een internationaal Expert Review Panel. Het definitieve protocol wordt in juli 2016 gepubliceerd.
- Zoals toegezegd in het AO Natuurbeleid van 28 mei 2015, heeft mijn ambtsvoorganger bij de groene tafel 'natuur zoekt geld, geld zoekt natuur?', gesproken met vertegenwoordigers van financiële instellingen, goede doelenfondsen, vermogensbeheerders en de koepelorganisatie van natuurorganisaties (IUCN-NL). Belangrijke conclusie was dat de beschikbaarheid van geld niet zozeer het probleem is, maar eerder de beschikbaarheid van natuurprojecten met goed onderbouwde businesscases. In vervolg op deze groene tafel is IUCN NL afgelopen najaar met Nyenrode Business University en Alterra Wageningen UR de "Green Finance Academy" gestart. Ook heb ik met IUCN NL afgesproken financiële ondersteuning te bieden aan een 'roadshow' van beloftevolle natuurprojecten langs private investeerders.
- Platform Biodiversiteit, Ecologie en Economie (BEE, een initiatief van VNO-NCW en IUCN NL) zal met financiële ondersteuning van EZ pilots voor vrijwillige habitatbanking organiseren. Voor drie pilotgebieden worden plannen van aanpak gemaakt om te kunnen starten met deze pilots. Hierbij krijgt platform BEE ondersteuning vanuit Wageningen UR (Alterra en LEI) en kan het beroep doen op financiële expertise van het Groenfonds. De gebieden zijn: de Veluwe, de Raamvallei en Maasduinen. De planning is de plannen van aanpak voor de pilots in het eerste kwartaal van 2016 gereed zijn. De eerste resultaten van de pilots worden in de tweede helft van 2016 verwacht.

Natuurinclusieve landbouw bevorderen

- Met de ingrijpende herziening van het stelsel voor agrarisch natuurbeheer zijn flinke stappen gezet. In mijn brief aan uw kamer van 30 november 2015 (Tweede Kamer 33576, nr 56) heb ik u hierover geïnformeerd. De Europese Commissie heeft de Nederlandse aanpak enthousiast ontvangen en helpt actief met de implementatie daarvan via hulp bij de review en aanpassing van de EU-regelgeving.
- In opdracht van mijn ministerie heeft WUR-Alterra de brochure 'Op weg naar een natuurinclusieve duurzame landbouw' gepubliceerd, dat praktische voorbeelden geeft van de bedrijfsaanpassingen die deze vorm van landbouw met zich meebrengt en van wat overheden en andere partijen in de omgeving van de landbouw kunnen doen om die bedrijfsaanpassingen te ondersteunen. WUR-LEI heeft een internetbrochure 'Verdienmodellen natuurinclusieve landbouw' opgesteld, waarin

inspirerende voorbeelden zijn opgenomen van boeren die natuurinclusieve verdienmogelijkheden hebben ingebouwd in hun bedrijfsvoering.

- Ook zet ik in op meer aandacht voor de relatie landbouw-natuur in de curricula van beroepsopleidingen en het universitair onderwijs en onderzoek. Dat gebeurt onder andere via het eerder genoemde lectoraat weidevogels bij Hogeschool Van Hall Larenstein, en de buitengewone leerstoel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer, die gehuisvest wordt door Wageningen Universiteit. Daarnaast wil ik dit thema inbrengen in de strategische meerjarige ontwikkelagenda voor het groen onderwijs, die ik samen met de minister van O,C&W heb aangekondigd in de kabinetsreactie op de motie Van Meenen en cs. (Tweede Kamer 34300-VIII nr 91).

Via gebiedsontwikkeling meer natuurcombinaties realiseren

- In 2015 zijn in totaal zes Green Deals op het gebied van natuur & recreatie afgerond. De resultaten van de deals worden uitgewerkt tot lessons learned zodat ze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.

Kansen voor natuur in de woon- en werkomgeving benutten

- Om bestuurders, bedrijven en andere belanghebbende partijen te ondersteunen bij het nemen van beslissingen over ruimtelijke projecten, is het instrument 'TEEB-stad' ontwikkeld. TEEB staat voor The Economics of Ecology and Biodiversity. Het is een hulpmiddel om snel informatie te genereren over de waarde van natuur en biodiversiteit in en rond dorpen en steden. Door het hele land zijn workshops en pilots gehouden met gemeenten om de TEEB-stad tool te testen. De nieuwste versie is op 23 september 2015 gelanceerd.
- In juni 2015 is de 'Beter in het groen-zoeker' gelanceerd, resultaat van een Green Deal. Dit digitale hulpmiddel maakt het aanbod van lokale gezondheidsinterventies in het groen beter vindbaar.
- Ondersteuning van een project natuur en natuurbeleving in en rond ziekenhuizen heeft geresulteerd in een samenwerkingsproject van groene ziekenhuizen dat is opgenomen in het programma van de topsector Tuinbouw en Uitgangsmateriaal.